

เส้นทางวัฒนธรรม “๙ เส้นทางมรดกวัฒนธรรม ๘ วิถีไทย” จังหวัดจันทบุรี

ความเป็นมา

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม มีนโยบายพัฒนาศักยภาพของโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนแต่ละแห่งให้มีความเข้มแข็ง โดยส่งเสริมให้เปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมตามกรอบแนวคิด “๙ เส้นทางมรดกวัฒนธรรม ๘ วิถีไทย” ตลอดจนจนเพื่อเพิ่มคุณค่าทางสังคม และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างมีศักยภาพ จึงเป็นที่มาของเส้นทางวัฒนธรรม “๙ เส้นทางมรดกวัฒนธรรม ๘ วิถีไทย” จังหวัดจันทบุรี หรือเส้นทาง “เส้นทางเมืองจันทน์ เส้นทางอัญมณี”

กรอบแนวคิด “๙ เส้นทางมรดกวัฒนธรรม ๘ วิถีไทย”

หมายถึง กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแผนผังมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม ๙ แหล่ง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ECO – Tourism) ที่ประกอบด้วยภูมิปัญญาและวิถีวัฒนธรรมของไทย ๘ ด้าน อันเป็นเอกลักษณ์ และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเสน่ห์ของท้องถิ่น

พื้นที่ “เส้นทางมรดกวัฒนธรรม” ประกอบด้วยกลุ่มจังหวัดดังนี้

- มรดกวัฒนธรรมล้านนา (๙ จังหวัด)
เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา ตาก
- มรดกวัฒนธรรมสุโขทัย (๒ จังหวัด)
สุโขทัย กำแพงเพชร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร อุทัยธานี
- มรดกวัฒนธรรมทวารวดี (๑๑ จังหวัด)
นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ นครนายก ฉะเชิงเทรา ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ ยโสธร มหาสารคาม
- มรดกวัฒนธรรมอยุธยา (๘ จังหวัด)
พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี สระบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร
- มรดกวัฒนธรรมธนบุรี – รัตนโกสินทร์ (๗ จังหวัด)
สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด

- **มรดกวัฒนธรรมศรีวิชัย (๑๔ จังหวัด)**

สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต ชุมพร ตรัง พังงา กระบี่ ระนอง สตูล
พัทลุง สงขลา ยะลา นราธิวาส ปัตตานี

- **มรดกวัฒนธรรมศรีโคตรบูรณ - ล้านช้าง (๙ จังหวัด)**

ขอนแก่น นครพนม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี สกลนคร เลย หนองคาย มุกดาหาร
อำนาจเจริญ

- **มรดกวัฒนธรรมบ้านเชียง (๒ จังหวัด)**

อุดรธานี หนองบัวลำภู

- **มรดกวัฒนธรรมลพบุรี (๙ จังหวัด)**

กาญจนบุรี เพชรบุรี ลพบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์
ศรีสะเกษ

“ ๘ วิถีไทย ”

หมายถึง วิถีแห่งวัฒนธรรมไทย ๘ ด้าน กล่าวคือ การพัฒนา สร้างสรรค์ และ
ออกแบบให้พื้นที่ ๙ เสน่ห์มรดกวัฒนธรรม ให้มีบรรยากาศ กลิ่นอายของวิถีชีวิตของผู้คน
ในชุมชนนั้น ที่จะสะท้อนความเป็น “อัตลักษณ์” โดดเด่นของพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย

๑. **ด้านอาหาร** ที่มีรสชาติและมีคุณค่าทางโภชนาการ คุณค่าทางสังคมและ
ภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่น
๒. **ด้านการแต่งกาย** ผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นสวมใส่เสื้อผ้า เครื่องประดับที่เป็น
เอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้แก่ กลุ่มล้านนา ใช้ผ้าฝ้ายทอมือ
ใช้เครื่องเงินเป็นเครื่องประดับ เป็นต้น
๓. **ด้านที่อยู่อาศัย** ลักษณะบ้านเรือนสะท้อนเอกลักษณ์โดดเด่นใน
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้น ๆ เช่น เรือนปั้นหยา สะท้อนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใต้
และหลังคาทรงกาแล บ้านเรือนภาคเหนือ เป็นต้น
๔. **ด้านประเพณี** ในแต่ละท้องถิ่นจะมีการจัดงานบุญประเพณีสืบสานเพื่อ
อนุรักษ์ฟื้นฟู เช่น งานบุญประเพณีแห่เทียน บุญบั้งไฟของภาคอีสาน
งานยี่เป็งของชาวล้านนา งานบุญเดือนสิบของชาวใต้ เป็นต้น
๕. **ด้านภาษา** ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายในประเทศไทย มีภาษาถิ่นของ
ตนเอง การใช้ภาษาถิ่นในชุมชน เป็นเสน่ห์และเป็นการสืบสานในภาษาถิ่น
นั้น ๆ ให้คงอยู่คู่กับชุมชน

๖. **ด้านอาชีพ** ท้องถิ่นต่าง ๆ มีความเป็นอยู่และมีอาชีพ ที่สอดคล้องกับสภาพ ภูมิศาสตร์และวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น เช่น กลุ่มชาวเล ในแถบชายฝั่งทะเล อันดามัน กลุ่มสล่า สะท้อนถึงความเป็นช่างฝีมือ และภูมิปัญญาที่สั่งสมและ ถ่ายทอดเป็นมรดกของท้องถิ่นล้านนา
๗. **ด้านความเชื่อ** เป็นวิถีแห่งความเชื่อและศรัทธาของกลุ่มคนในแต่ละท้องถิ่น เช่น ความเชื่อใน “ฮีตลีสองคองลีสี่” และ “ชะล้า” ของชาวอีสาน ความ เชื่อใน “ซิด” ของชาวล้านนา ความเชื่อและศรัทธาต่อวิถีพุทธของคนไทย
๘. **ด้านศิลปะพื้นถิ่น** เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาด้านศิลปะในแต่ละท้องถิ่น เช่น ศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคเหนือ (ขับซอ การฟ้อน คำว) ภาพจิตรกรรม และประติมากรรมพื้นถิ่นภาคอีสาน (การฟานรำ เข็ง โปงกลาง พิณ แคน เทียนพรรษา งานทอผ้าลายขิด มัดหมี่ แพรว) ศิลปะพื้นที่บ้านภาคกลาง (งานปูนปั้น งานแกะสลัก การแทงหยวก งานหัตถกรรม ลีเก ลำตัด เเทงตุ๊ก รำสวด อาโย ยันแย)

“เสน่ห์เมืองจันทน์ เสน่ห์อัญมณี”

เส้นทางวัฒนธรรม “เสน่ห์เมืองจันทน์ เสน่ห์อัญมณี” จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนี้

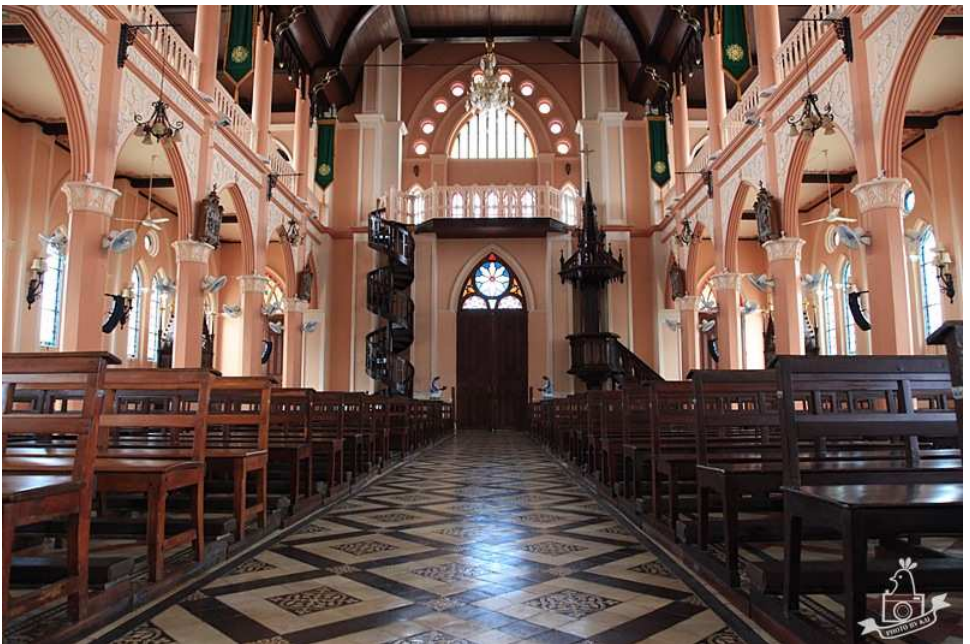
- ❖ โบสถ์คาทอลิกจันทบุรี
- ❖ ชุมชนริมน้ำจันทบูร
- ❖ ตลาดพลอย ถนนอัญมณี
- ❖ ศูนย์ศิลป์เสื่อกก บ้านบางสระแก้ว
- ❖ โอเอซิส ซีเวิลด์
- ❖ ชักเย่อเกวียนพระบาท
- ❖ วัดขากใหญ่
- ❖ น้ำตกพลิ้ว
- ❖ สวนผลไม้ตามฤดูกาล
- ❖ วัดมิ่งกรบุปผาราม (วัดเล่งฮัวยี่)
- ❖ ของฝาก ของดีเมืองจันทน์

โบสถ์คาทอลิกจันทบุรี

โบสถ์คริสต์นิกายคาทอลิก ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ ตำบลจันทนิมิต สามารถเข้าทางเดียวกับวัดไผ่ล้อม เมื่อถึงวัดไผ่ล้อมแล้วเดินทางต่อไปอีกราว ๑ กม. หรือจากตัวเมืองเดินทางข้ามสะพานวัดจันทน์ไปตามถนนจันทนิมิตจะพบทางแยกขวาไปโบสถ์คาทอลิก สถานที่แห่งนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วัดแม่พระปฏิสนธิรมล ได้ชื่อว่าเป็นโบสถ์คาทอลิกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โบสถ์คริสต์แห่งนี้ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ยืนหยัดผ่านกาลเวลามากว่าศตวรรษคู่กับเมืองจันทบุรีมากกว่า ๑๐๐ ปี ตามประวัตินั้นกล่าวว่า โบสถ์แห่งนี้สร้างขึ้นโดยชาวเวียดนาม ผู้นำบิณฑบาตศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดจันทบุรีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตัวโบสถ์หลังปัจจุบันเป็น หลังที่ ๕ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ ตรงกับช่วงที่ฝรั่งเศสยังยึดครองเมืองจันทบุรี มีลักษณะตามศิลปะแบบโกธิค เดิมมีหลังคาเป็นยอดแหลมแต่ได้มีการรื้อส่วนแหลมออกในสมัยสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ตัวโบสถ์ยาว ๖๐ เมตร กว้าง ๒๐ เมตร

จำลองแบบมาจากวิหารน็อตเตอร์ดามแห่งฝรั่งเศส เป็นโบสถ์คาทอลิกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ภายในโบสถ์ประดับกระจกสี สแตนกลาส เป็นรูปนักบุญในคริสต์ศาสนาที่สวยงาม บานหน้าต่างทรงสูง ยอดโค้งแหลม การประดับประดาหน้าต่างโค้ง และประดับด้วยลายฉลุ โดยรอบตัวโบสถ์ มีหอด้านหน้าสองข้าง ซึ่งเดิมมียอดแหลมแต่ได้รื้อออกเมื่อคราว สงครามโลกครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๔๘๓ เพื่อไม่ให้เป็นที่หมายตาในการโจมตี โบสถ์หลังนี้ ล้วนเปี่ยมด้วยคุณค่าทางศิลปะ โบสถ์แม่พระปฏิสนธินิรมล ได้ยืนยงเป็นศูนย์รวมจิตใจและศรัทธาของคริสต์ชนทั้งชาวฉันทบุรี และครอบคลุมไปจนทั่วฝั่งทะเลตะวันออก ผู้ที่ได้มาสักการะและได้ชมความงามของโบสถ์นี้ ย่อมได้พบดวงพระพักตร์อันอัมเืองดงาม ของรูปปั้นพระแม่มาลี หน้าวิหาร สัมผัสได้ถึงพระเมตตาที่เปล่งประกายให้พระแก่ทุกท่านที่มาเยือนมณฑลสถานอันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ เป็นโบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เพื่อไม่ให้เป็นเป้าหมายในการโจมตีทางอากาศ มีการตกแต่งโบสถ์ไม้ฉลุลายประดับกระจกสี เป็นรูปนักบุญในศาสนาคริสต์รูปปั้นพระแม่มาลีสีหน้าสงบ เปี่ยมประกายเมตตา ยืนอยู่หน้าวิหารทรงโกธิคซึ่งดูยิ่งใหญ่ หากภายในกลับมีแต่ความสงบเย็น และงดงามด้วยศิลปะตกแต่งแบบยุโรป

อาคารที่เป็นโถงโถ่ง มีทางเดินเป็นชั้นลอยอยู่ทั้งสองข้าง ช่องแสง ประดับตกแต่งกระจก (Stainglass) เป็นรูปนักบุญองค์ต่างๆ ในศาสนาคริสต์ ประตูโบสถ์จะเปิดก่อนการสวดมนต์ในแต่ละวัน ระหว่างนั้นสามารถ เข้าไปเที่ยวชมความงามและถ่ายภาพได้ โดยเฉพาะยามแสงแดดส่องจะรู้สึกเหมือนดัง ต้องมนต์สะกดและหากใครเข้าไปในโบสถ์ช่วงที่กำลังสวดทำพิธีก็ จะพบกับบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังแห่งศรัทธา บริเวณด้านหน้าโบสถ์ มีสวนหย่อมเล็กๆอยู่ ๒ ข้าง มีประติมากรรมพระแม่มารี ที่ใบหน้าสงบ เปี่ยมเมตตา ยืนโดดเด่น อยู่ทางด้านขวามือของหน้าโบสถ์

สำหรับโบสถ์ นอกจากจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวคริสต์ในเมืองจันทร์และเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของเมืองจันทร์แล้ว ยังได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๒

โบสถ์แม่พระปฏิสนธิ จึงมีเพียงเป็นโบสถ์ซึ่งสวยงามที่สุดเท่านั้น หากยังเป็นศูนย์รวมศรัทธาของผองชาวคริสต์ทั้งปวง มีเพียงเฉพาะเมืองจันทบูร แต่ครอบคลุมไปทั่วฝั่งทะเลตะวันออกทีเดียว

ชุมชนริมน้ำจันทบูร

"ชุมชนริมน้ำจันทบูร" เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติยาวนานมาตั้งแต่ สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ติดแม่น้ำจันทบูรนั้น ในอดีตเคยเป็นศูนย์การค้าที่รุ่งเรือง ปัจจุบันคือสถานที่ท่องเที่ยว ที่หากใครที่มาเยือนจังหวัดจันทบุรีแล้วไม่ควรพลาด ชุมชนแห่งนี้ เป็นเครื่องหมายการันตี ถึงความผสมผสานกันอย่างลงตัวของศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ศิลปกรรมและผู้คนที่มีอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน ชุมชนริมน้ำจันทบูรก็คงเหมือนกับตลาดโบราณต่างๆ ไปที่เคยไปเที่ยวมาแล้ว

ชุมชนริมน้ำจันทบูรไม่เพียงแค่มีย่านการค้าที่มีอดีตอันยาวนาน ๑๐๐ กว่าปี เท่านั้น หากได้ไปสัมผัสด้วยสายตาและหัวใจ จะรู้ว่าที่ชุมชนแห่งนี้มีประวัติที่น่าสนใจ และความกลมกลืนของสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง อาคารบ้านเรือน ซึ่งจะแตกต่างกัน แต่เป็นความแตกต่างที่ลงตัว และงดงามทั้ง ไทย จีน ฝรั่งเศส และแบบผสมผสานทั้งสอง ฟากฝั่งถนนสุขาภิบาล ซึ่งเป็นถนนสายแรกของจังหวัดจันทบุรี ที่ขนานไปกับแม่น้ำจันทบุรี สิ่งที่น่าสนใจเห็นจะเป็นสถาปัตยกรรมแบบ ชิโน – โปตุเกส (สถาปัตยกรรม ตะวันออกผสมผสานกับตะวันตก) บ้านไม้ทรงปั้นหยา เรือนขนมปังขิง ตึกฝรั่งแบบปิ้งและ ลิงคโพร หรือตึกแบบยุโรป ที่ล้วนแล้วแต่มีความคลาสสิกแตกต่างกันไป ความงดงามของ บ้านไม้โบราณ ที่นี้ยังคงดูได้จากลายฉลุที่ช่องลมที่มีความหลากหลาย เช่น ฉลุวดลายขนมปังขิง ลายเถาดอกไม้ และบางบ้านฉลุตัวอักษรจีน นอกจากนี้ยังมีลูกกรงเหล็กแกะสลัก แต่ที่น่าสนใจคือมันไม่ใช่เหล็กดัด แต่เป็นสังกะสีฉลุลายแบบไทยใหญ่ ซึ่งต้องไปดูกันที่บ้านเลขที่ ๑๔๘ บ้านหลวงประกอบนิติสาร จัดว่าเป็นบ้านที่ยังคงความงดงามของสถาปัตยกรรมอยู่มาก หลาย ๆ ที่ เคยเป็นถูกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และโฆษณาหลายเรื่อง

เสน่ห์ของการเที่ยวชุมชนโบราณ คือการได้รู้ประวัติศาสตร์ และที่มาของที่นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เราได้นึกย้อนถึงบรรยากาศเก่าๆ กันออกได้ เช่น บ้านของขุนบูรพาภิผล (ร้านขนมไข่ป่าไต่) ตึกทรงยุโรปเก่าแก่กว่า ๑๐๐ ปี แต่เดิมเป็นโรงพิมพ์ ต่อมาขุนบูรพาภิผลได้ซื้อบ้านหลังนี้เป็นที่อยู่อาศัย ปัจจุบันลูกหลานได้ประกอบอาชีพขายขนมไข่ชื่อเสียงแห่งหนึ่งในเมืองจันท

บ้านหลวงราชไมตรีก็เป็นอีกที่หนึ่งที่น่าสนใจ โดยท่าน หลวงราชไมตรี นี้ ถือเป็น "บิดาแห่งยางพาราภาคตะวันออก" เพราะท่านเป็นคน นำเอาพันธุ์ยางจาก มาเลเซีย มาทดลองปลูกที่ตำบลพลั่ว และ ปรับปรุงพันธุ์ขยายพันธุ์จนสามารถส่งออกไปขายยังประเทศอังกฤษได้ บ้านของท่านที่ ถนนสุขุมวิทนี้มีสองฝั่งอยู่ตรงข้ามกัน คือ ฝั่งริมแม่น้ำจันทบุรี เป็นตึกไม้สักทองทั้งหลัง ส่วนฝั่งตรงข้ามจะเป็นตึกแบบฝรั่ง หรือว่า ใครที่ต้องการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนริมน้ำจันทบุรีกัน แบบเต็มๆ ก็ต้องไปที่บ้านเลขที่ ๖๙ เป็นศูนย์เรียนรู้ประจำชุมชนริมน้ำจันทบุรี ที่นี่เป็นสถานที่

จัดกิจกรรมต่างๆ เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้ประจำชุมชน

เดินเที่ยว อากาศร้อนแบบนี้ก็ไปแวะพักกินไอติมโบราณให้เย็นฉ่ำชื่นใจกัน ก่อนที่บ้านไอศกรีมจรวด ที่ถือเป็นโรงงานผลิตไอศกรีมด้วยเครื่องจักร เป็นแห่งแรกของจันทบุรี มีทั้งไอศกรีมแท่ง ไอศกรีมตัด ไอศกรีมกะทิสด ราคาแห่งละหนึ่งสลึง เท่านั้น (ในสมัยนั้น) ไม่เพียงบ้านเก่าแก่เท่านั้นที่น่าสนใจ แต่มีตึกหลายๆ แห่งที่เปิดเป็น ร้านอาหารนั่งสไตล์คลาสสิก กลมกลืนกับบรรยากาศเก่าๆ นอกจากนี้ ยังมีร้านอาหารทะเล ที่เน้นรสชาติจัดจ้าน และชื่อที่แปลกหู หากอยากรู้ว่าแปลกหู และอร่อยลึ้นอย่างไร ต้องลองไปชิมกันเอง ร้านขายของที่ระลึกจำพวกโปสการ์ด หรือ แม้กระทั่งร้านอินเทอร์เน็ตก็มีให้บริการ

สิ่งที่น่าชื่นชมคือแต่ละร้านไม่ทำร้านให้โดดเด่น หรือขัดแย้งกับสถานที่ แต่ว่าจะกลมกลืนไปกับบรรยากาศเก่าๆ ตามเดิมของชุมชนริมน้ำจันทบูร หากใครที่ชอบการเที่ยวตลาดเก่า ชุมชนโบราณไม่ควรพลาดที่นี่ เพราะถือว่ายังคงความเป็นชุมชนโบราณไว้ได้อย่างกลมกลืน กับความเป็นปัจจุบันมิได้สร้างสรรค์ขึ้นมา ให้เป็นชุมชนโบราณเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เป็นการเข้าไปเที่ยวในสถานที่ ที่เป็นวิถีชีวิตของคนจันทบูรอยู่แล้ว

ตลาดพลอย ถนนอัญมณี

จันทบุรี เป็นเมืองแห่งศูนย์กลางธุรกิจด้านอัญมณีระดับโลก “Chanthaburi City of Gems” นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ทั้งภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายทะเล และโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ จึงทำให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย วิถีชีวิต ตลาดพลอยบนถนนอัญมณี ตั้งอยู่ในตัวเมืองบริเวณถนนศรีจันทร์และตรอกกระจ่าง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน นับเป็นถนนสายเศรษฐกิจของจังหวัดที่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านอัญมณีจะมาซื้อขายพลอยและอัญมณีต่างๆ เป็นประจำทุกวัน นับเป็นตลาดพลอยเจียรไนที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

แหล่งศูนย์รวมอัญมณี จะมีในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ยังมีการค้าขายพลอยดิบอีกด้วย โดยเปิดตลาดในช่วงเช้า เวลา ๐๘.๐๐ น. จนถึงประมาณ ๑๕.๐๐ น.

โดยในวันศุกร์ ผู้ค้าพลอยจะมีการนำเสนอและสอบถามราคากันก่อน แต่วันเสาร์จะเป็นวันที่มีการซื้อขายกันจริงๆ ถนนเส้นนี้เรียกว่ามีพลอยสวยๆ ทั้งนั้น มีให้เลือกมากมาย สินค้ามีหลายเกรดที่ปะปนกันอยู่บนถนนอัญมณีแห่งนี้ มีนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายพลอยมาชุมนุมต่อรองราคา กันอย่างคึกคัก นับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของเมืองจันทบุรี บนถนนสายแห่งนี้ มีพลอยนานาชาติที่เป็นที่ต้องการของชาวต่างชาติหลายชาติเช่น แยก ฝรั่งเศส หรือแม้แต่คนไทยเองก็ตาม พลอยที่มีชื่อเสียงได้แก่ ทับทิมจันทน์ พลอยแดง บุศราคัมบางกระจะ พลอยไพลิน มรกต และแฟนซี บนถนนสายนี้จะคึกคัก ไปด้วยผู้คน นับว่าเป็นเสน่ห์ของเมืองจันทน์ ที่ยากจะลืมเลือน

อาหารพื้นบ้าน ก๋วยเตี๋ยวผัดปู

เครื่องปรุง

เส้นก๋วยเตี๋ยวจันท์ ๕๐๐ กรัม
 ปูทะเล ๒ กิโลกรัม
 ถั่วงอก ๑/๒ กิโลกรัม
 กุยช่าย ๓๐๐ กรัม
 กะหล่ำปลี ๑ หัวเล็ก
 แดงกวา ๑/๒ กิโลกรัม

เครื่องปรุงน้ำก๋วยเตี๋ยว

พริกแห้งเม็ดใหญ่ ๙ เม็ด
 หอมแดง ๑๒๐ กรัม
 กะปิ ๒๐ กรัม
 หัวกะทิ ๑.๑/๓ ถ้วยตวง
 น้ำมะขามเปียก ๑ ถ้วยตวง
 น้ำตาลปี๊บ ๑ ถ้วยตวง
 น้ำปลา ๓/๔ ถ้วยตวง

วิธีทำ

๑. แช่เส้นก๋วยเตี๋ยวในน้ำให้นิ่ม (ประมาณ ๑๐ นาที) แล้วนำขึ้นผึ่งไว้ในตะแกรงให้สะเด็ดน้ำ
๒. ล้างปูทะเล แกะกระดองและนมปูออก ตัดปลายเล็บออก สับเป็นชิ้น ประมาณ ตัวละ ๔ - ๖ ชิ้น
๓. โขลกพริกแห้ง หอมแดง กะปิ เข้าด้วยกันให้ละเอียด
๔. เคี้ยวกะทิพอเดือด (ไม่ต้องแตกมัน) เอน้ำพริกกลงผัดให้หอม ปรงรสด้วย ซอสมะเขือเทศ น้ำมะขามเปียก น้ำตาลปีบ น้ำปลา พอส่วนผสมเดือดจึงใส่ปูลงผัดให้เข้ากัน ใส่เส้นก๋วยเตี๋ยว ผัดต่อไปด้วยไฟอ่อน จนเส้นก๋วยเตี๋ยวนุ่มและแห้งจึง ใส่ถั่วงอกและใบกุยช่าย ที่ตัดไว้เป็นท่อนๆยาวประมาณ ๑ นิ้ว เคล้าให้เข้ากัน แล้วยกลง
๕. รับประทานกับต้นกุยช่าย กะหล่ำปลีหั่นฝอย แต่งกวาสับเป็นเส้น เต็มรสเปรี้ยวด้วยน้ำมะนาว

ปลากระพงผัดกะวาน

เครื่องปรุง

๑. ปลากระพง	๒. น้ำมันพืช
๓. หัวกะวาน	๔. พริกไทยอ่อน
๕. พริกชี้ฟ้าแดงหั่นแฉลบ	๖. กระเทียม
๗. พริกชี้หนู	๘. น้ำปลา
๙. น้ำตาลทราย	๑๐. ซอสหอย
๑๑. ใบมะกรูด	

วิธีทำ

๑. แร่ปลากระพงเป็นชิ้น ๆ ล้างให้สะอาดแล้วทอดนำไปทอดให้เหลือง จากนั้นพักไว้
๒. โคลกพริก - กระเทียม ล้างหัวกะวานแล้วซอยเป็นชิ้นยาว ๆ
๓. นำพริก - กระเทียมไปผัดในน้ำมันให้หอม นำปลากระพงที่ทอดแล้วลงไปผัด
๔. ปรุงรสตามชอบ ตามด้วยกะวาน พริกชี้ฟ้าแดง พริกไทยอ่อน ใบมะกรูด

หมูชะมวง

เครื่องแกง

๑. กระเทียมปอกเปลือก	๖๐ กรัม	๒. หอมแดงปอกเปลือก	๕๐ กรัม
๓. ตะไคร้หั่นบางๆ	๖๐ กรัม	๔. ข่าแก่หั่นบางๆ	๕๐ กรัม
๕. พริกแห้งเม็ดใหญ่	๑๐๐ กรัม		

เครื่องปรุง

๑. หมูเนื้อแดง	๑ กิโลกรัม	๒. ใบชะมวง	๔ - ๕ ถ้วย
๓. น้ำตาลปีบ	๔ - ๖ ช้อนโต๊ะ	๔. น้ำปลา	๗ - ๘ ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

เนื้อหมูล้างให้สะอาดใส่ตะแกรงผึ่งให้สะเด็ดน้ำหั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมโตประมาณ ๑ นิ้ว หน้า ๑ นิ้ว ส่วนใบชะมวงเลือกใบที่ไม่งแก่หรืออ่อนเกินไป ฉีกเส้นกลางออก แล้วล้างน้ำ ผึ่งให้ไว้ พอแห้งปิ้งไฟนิตหนอยพอตายนึ่งจะทำให้ใบชะมวงหอมมีรสอร่อยขึ้น แล้วฉีกเป็นชิ้นเล็ก ๆ เผาข่า หัวหอม กระเทียม พริก ข่าหั่นฝอย โขลกเครื่องน้ำพริกทั้งหมดให้ละเอียด ตักเครื่องน้ำพริกลงผัดให้หอม ใส่หมูลงผัดให้สุกใส่น้ำตาลผัดพอเข้ากันดีใส่ใบชะมวงผัดพอให้นุ่มตักใส่หม้อ ใส่น้ำพอท่วมแล้วเคี่ยวไฟรุ่ม ๆ พอหมูเปื่อยปรุงรสให้ได้ตามที่ต้องการ

ศูนย์ศิลป์เลือกก บ้านบางสระแก้ว ภูมิปัญญาด้านการทอเลือกก

เลือกก บางสระแก้ว เป็นหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้ที่มาเที่ยวเมืองจันทร์ จะนิยมมาซื้อเพื่อเป็นของขวัญฝาก กรรรมวิธีการผลิตเริ่มจากเก็บต้นกกที่ปลูกไว้มาผ่าเป็นเส้นตากแดดให้แห้ง จากนั้นนำมาย้อมสีแล้วตากให้แห้งอีกครั้ง แล้วจึงนำมาทอเป็นผืนเสื่อให้มีลวดลายสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้อื่นๆ อีก เช่น กระเป๋า กล่องใส่กระดาษเช็ดมือ ที่รองจาน และที่ใส่จดหมายเหมาะแก่การซื้อหาเป็นของขวัญ หากจะไปชมวิธีการผลิตที่บ้านบางสระแก้ว เดินทางจากตัวเมืองข้ามสะพานตริรัตน์ ไปยังถนนสุขุมวิท เลี้ยวขวาไปตราดประมาณ ๘ กิโลเมตร จะมีทางแยกขวาไปบ้านสระแก้ว เป็นระยะทางอีก ๘ กิโลเมตร นอกจากบางสระแก้วแล้วยังมีแหล่งทอเลือกกอยู่ที่บ้านเสม็ดงามและบ้านตะเคียนคูในเขตอำเภอเมืองอีกด้วย

ลำดับขั้นตอนกว่าจะมาเป็นเสื่อกกจันทบูร

๑. ลักษณะของกก

“กก” จัดเป็นพืชเส้นใย ปลูกและเจริญงอกงามได้ดีในประเทศไทย มีพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ กกจันทบูร กกกลม กกลังกา กกสามเหลี่ยม เป็นต้น

“กกจันทบูร” เป็นกกที่มีลักษณะต้นกลมเรียวยาว ส่วนปลายใกล้ๆ กับดอกเท่านั้น ที่เป็นสามเหลี่ยม ผิวสีเขียวแก่ข้างในลำต้นมีเนื้อสีขาวอ่อน โคนต้นวัดโดยรอบประมาณ ๑ - ๒ เซนติเมตร สูงประมาณ ๑๕๐ - ๑๘๐ เซนติเมตร รากมีลักษณะเป็นเหง้าคล้ายข่า ขึ้นเป็นกอ กอละประมาณ ๖ - ๗ ต้น หรืออาจจะมากกว่านั้น แล้วแต่ขนาดของแต่ละกอ ขยายพันธุ์ด้วยหน่อที่เกิดจากรากเหง้า กกจันทบูร มีผิวอ่อนนุ่ม เป็นมัน เหนียวไม่กรอบ เมื่อทำเป็นผืนเสื่อแล้ว นำไปขัดถูก็จะเป็นมันยิ่งขึ้น จึงมีความเหมาะสมและนิยมใช้มาทอเป็นผืนเสื่อกกันมาก

๒. การปลูกกก

๒.๑ การเลือกพื้นที่ กกชอบขึ้นในที่ดินเลน แต่ต้องอยู่ในที่ลุ่มมีน้ำขังอยู่เสมอ

๒.๒ การเตรียมพื้นที่ เมื่อเลือกพื้นที่ดินสำหรับการปลูกกกได้แล้ว จัดการไถพรวนให้ดินร่วนซุย และให้หญ้าตายเช่นเดียวกับนาข้าว เพราะหญ้าเป็นศัตรูของกกเหมือนกับข้าวเหมือนกัน ทั้งต้องทำคัณนาไว้สำหรับขังน้ำด้วยเหมือนกัน เรียกว่า “นากก ”

๒.๓ การปักดำ การดำนาตกเหมือนการดำนาข้าว ใช้หวักกที่ติดอยู่กับลำต้น ตัดปลายทิ้งให้เหลือยาวประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ซึ่งอาจซื้อมาหรือแยกจากนาตกของตนเอง มัดเป็นกำ กำละประมาณ ๕๐ ต้น ราคา ซื้อขายหวักกมาทำพันธุ์นั้น ประมาณ ๑๐๐ กำต่อ ๑,๒๐๐ บาท นำเอาพันธุ์กกเหล่านั้นแยกออกเป็นหัวๆ ดำลงในนาตกห่างกัน ประมาณ ๒๐ - ๒๕ เซนติเมตร อัตราการใช้หวักกในการดำ พื้นที่ ๑ ไร่ ประมาณ ๕๐๐ กำ

๒.๔ การบำรุงรักษา เมื่อเสร็จการดำแล้ว การบำรุงรักษาก็มีแต่งงานเล็กๆ น้อยๆ เช่น

๒.๔.๑ การถอนหญ้า และวัชพืชต่างๆ การถอนหญ้าในนาตกนานๆ จะมีการถอนกันสักครั้งหนึ่ง เมื่อเห็นว่าหญ้าขึ้นมาก บางแห่งก็ไม่ต้องถอนเลย เพราะเมื่อกขึ้นจนแน่นหนา หญ้าไม่สามารถจะขึ้นได้

๒.๔.๒ การพ่นยาฆ่าแมลง จะมีการพ่นยาฆ่าแมลงเป็นบางครั้งเพื่อป้องกันเพลี้ยไฟ ไรแดงลงเพื่อซึ่งจะทำให้ผิวของกกกลายเป็นสีแดง นำมาใช้ในการทอไม่ได้

๒.๔.๓ การใส่ปุ๋ย ตามปกตินาตกเมื่อดำลงไปแล้วครั้งหนึ่งก็ไม่ต้องดำอีกหลายปี เพราะเมื่อตัดต้นกกไปแล้วหวักกยังอยู่จะแทงหน่อขึ้นมาเป็นลำต้นอีก เมื่อเห็นว่ากกไม่งาม ก็ใส่ปุ๋ยลงไป ในอดีตนั้นนิยมใช้ปุ๋ยคอก ชี้น้ำปลา แต่ปัจจุบันนี้เปลี่ยนเป็นปุ๋ยเคมี

๒.๔.๔ การซ่อมแซม เมื่อเห็นว่าพื้นที่ช่วงไหนกกห่างหรือหวักกตาย ไม่มีลำต้นแทงหน่อขึ้น ก็จะไปแบกหวักกในนาดำแซมลงไป มากน้อยตามแต่สมควร

๓. การย้อมสีกก

๓.๑ การหล่อนกก เป็นการมัดกกเป็นกำๆ ก่อนการย้อม ภาษาพื้นบ้านเรียกว่า “ หล่อนกก ” คำนี้อาจจะเป็นภาษาญวนก็ได้ (เพราะการทำเสื่อนี้เริ่มมาจากญวนที่มาตั้งถิ่นฐานในจันทบุรี) การมัดกกนี้ มัดเป็นกำทางปลายของเส้นกกห่างจากสุดปลายประมาณ ๑ นิ้วฟุต ความโตของกำเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้วฟุต เหมือนกัน ก่อนมัดต้องกระทุ้งโคนกกให้ปลายเสมอกัน เมื่อมัดแล้วให้สลัดเส้นกกที่ไม่ถูกมัดออก แล้วเก็บรวบรวมมัดอีกเป็นกกขนาดสั้นต่อไป

๓.๒ การแช่น้ำ ก่อนที่จะทำการย้อมต้องนำกกที่หล่อน (มัด) ไปแช่น้ำให้ท่วมกกใช้เวลาประมาณ ๑๐ - ๑๒ ชั่วโมง ทั้งนี้ เพื่อให้เส้นกกบานเต็มที่ เมื่อเวลาเอาลงย้อมสี

จะได้ติดทั่วถึงทั้งเส้นก ก เมื่อแช่น้ำได้ตามเวลาสมควรแล้ว นำมายังเตาย้อม ที่ตั้งน้ำก่อไฟไว้แล้ว หม้อที่จะใช้ย้อมสีกนั้นต้องเป็นภาชนะปากกว้างๆ สะดวกแก่การเอากกลงไปย้อม ภาชนะที่นิยมใช้กันมากคือ กะละมังอลูมิเนียมขนาดใหญ่ หรืออาจจะใช้ปีบน้ำมันพืช เปิดปากทางนอน เวลา ย้อมจะใช้สีกี่หม้อก็ย้อมได้ ตามแต่ต้องการของผู้ย้อม

๓.๓ การใช้สี สีที่ใช้ในการย้อมนั้น ต้องเป็นสีย้อมแพรหรือสีย้อมหนัง เพราะผิวของกมีลักษณะ มันเหมือนแพรหรือหนัง ถ้าหากใช้สีย้อมด้ายไม่ได้ผลเท่าที่ควร มีขายตามท้องตลาดทั่วไป ราคาขาย ๓๕๐ – ๖๐๐ บาท ต่อกิโลกรัม แล้วแต่ชนิดของสีว่าเป็นสีอะไร สีเหลืองอ่อนมีราคาสูงกว่าสีอื่น

๓.๓.๑ ชนิดของสี มีหลายสีด้วยกัน เช่น สีเหลืองอ่อน สีเหลืองแก่ สีม่วง สีน้ำเงิน สีแดง สีเขียวใบไม้ สีชมพู สีดำ

๓.๓.๒ การผสมสี

๑) สีเหลืองอ่อน ,สีเหลืองแก่ ,สีม่วง ,สีน้ำเงิน ,สีชมพู สีเหล่านี้จะเป็นไปตามลักษณะสีไม้ต้องผสม

๒) สีแดง ต้องใช้สีแดง , ส่วนผสมกับสีเหลืองแก่ ๒ ส่วน ถ้าใช้สีแดงอย่างเดียว จะออกเป็นสีบานเย็น

๓) สีเขียวใบไม้ ใช้สีเขียวใบไม้ ๒ ส่วน ผสมกับสีเหลืองอ่อน ๒ ส่วน จะเป็นสีเขียวใบไม้อ่อน ถ้าผสมเท่ากัน เป็นสีเขียวใบไม้แก่ ถ้าผสมสีเหลืองแก่ จะกลายเป็นสีขี้ม้า

๔) สีดำ ใช้ผสมกันหลายสีคือ สีเขียว ๑ ส่วน สีแดง ๑ ส่วน เหลืองแก่ ๒ ส่วน การย้อมสีดำนี้ เส้นกกจะจับสียาก จะต้องเอาเส้นกกแช่สีในน้ำเดือดนานกว่าสีอื่น ถ้าต้องการให้เส้นกกจับสีเร็วเวลาผสมสีใช้สีม่วงผสมเล็กน้อย ปัจจุบันเพื่อความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บางร้านก็มีสีที่ผสมแล้วจำหน่าย

๓.๔ วิธีการย้อม เมื่อเห็นว่าน้ำเดือดแล้ว ตักสีที่ต้องการใส่ลงในน้ำเดือดในอัตราส่วน ๑ ช้อน กาแพตอกก ๑ กำ เอากกที่แช่น้ำแล้วลงในหม้อที่ย้อมจะมากน้อยตามแต่ความกว้างใหญ่ของหม้อ ระวังอย่าให้แน่นนัก สีจะจับกไม่ทั่วถึง เวลาเอากกลงในหม้อ น้ำจะหยุดเดือด เมื่อน้ำเดือดก็พลิกก เติมสี เติมน้ำเล็กน้อย เมื่อน้ำเดือดอีกครั้งให้แช่กในน้ำเดือดสักพักหนึ่งก่อนที่จะเอากออกจากหม้อย้อม ผู้ย้อมต้องสังเกตด้วย สีจับเส้นกทั่วถึงหรือไม่ก่อนเอาออกจากหม้อ เมื่อนำกออกจากหม้อแล้วเติมน้ำให้ปริมาณคงเดิม ใสสีแล้วทำตามขั้นตอนเดิม นำกที่ย้อมแล้วไปตากบนราวไม้ไผ่โดยแยกกำกเป็น ๒ ส่วน แขนงไว้บนราวกลางแจ้ง ประมาณ ๑ วัน ก็จะแห้งสนิท

ถ้าต้องการจะย้อมสีต่างๆ ในหม้อเดียวกันโดยไม่ต้องเปลี่ยนน้ำในหม้อแล้วจะต้องเรียงสีที่ต้องการเอาไว้ เป็นต้นว่า ย้อมสีเหลืองอ่อนแล้วย้อมสีเหลืองแก่ สีแดง สีดำตามลำดับ โดยไม่ต้องเปลี่ยนน้ำในหม้อเลย การเรียงสี มีดังนี้

- ๑) เหลืองอ่อน - เหลืองแก่ - แดง - ดำ
- ๒) เหลืองอ่อน - แดง - ดำ
- ๓) เหลืองอ่อน - ดำ
- ๔) เหลืองแก่ - แดง - ดำ

- ๕) ม่วง - ดำ
- ๖) แดง - ดำ
- ๗) เขียว - ดำ
- ๘) ชมพู - ดำ
- ๙) ชมพู - แดง

นอกจากสีที่เรียงลำดับไว้นี้ จะเปลี่ยนสีต้องเปลี่ยนน้ำในหม้อใหม่ทุกครั้ง หรือต้องมีหม้อใหม่ อีกหม้อหนึ่งต่างหาก

วิธีการทอเสื่อ

การทอนี้ต้องใช้ ๒ คนด้วยกัน คนหนึ่งเป็นคนกระทบ อีกคนหนึ่งเป็นคนฟุงเส้น กกคนทอ มีหน้าที่พลิกฟิมให้คว่ำหงายและกระทบเส้นกก พร้อมกับกระคายสังเกต ลักษณะของเส้นกกที่กระทบกันนั้น ขาด โค้งงอหรือไม่ ผู้ฟุงให้สีหรือเปลี่ยนสีที่ถูกต้องหรือไม่ผู้ฟุง มีหน้าที่ส่งเส้นกกตามจังหวะหงายและคว่ำฟิม พร้อมด้วยการทำลวดลายของผืนเสื่อ

การชิงเส้นเอ็นเพื่อการทอ ส่วนใหญ่การชิงครั้งหนึ่งจะทอเป็นเสื่อได้ ๒ ผืน เมื่อทอเสร็จแล้ว ก็จะจำหน่ายให้กับกลุ่มเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เสื่ออก

การแปรรูปเสื่อ

การแปรรูปเสื่ออก แต่ก่อนนี้ การผลิตเสื่ออกของชาวบ้านไม่มีการแปรรูป เมื่อทอเสร็จแล้วเป็นผืนเสื่อ ก็สามารถนำผืนเสื่อไปใช้งานได้เลย เรียกเสื่อชนิดนี้ว่า “เสื่อแม่ริม” ซึ่งเป็นการถักพันริมหรือปลายเส้นกเก็บให้เรียบร้อย ปัจจุบันนี้เลิกทำกันแล้วเนื่องจากต้องใช้เวลานานและไม่คุ้มค่ากับแรงงาน

ปัจจุบันนี้ชาวบ้านจะผลิตเป็นเสื่อดิบ คือ ทอแบบปล่อยริม ไม่มีการถักแม่ริมเก็บเส้นกแต่จะใช้ผ้าเย็บก้นเก็บริมให้เรียบร้อย แล้วสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งได้มีการพัฒนามาตามลำดับ ในปัจจุบัน มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื่อม้วน เสื่อบุฟองน้ำ เสื่อพับ เสื่อบุฟองน้ำพับ เสื่อรองจาน อาสนะรองนั่ง เป็นต้น

โอเอซิส ซีเวิลด์

โอเอซิส ซีเวิลด์ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดจันทบุรี ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี ๒๕ กิโลเมตร บนพื้นที่กว่า ๖๘ ไร่ เป็นสถานที่เพาะพันธุ์และอนุรักษ์ปลาโลมาในน่านน้ำจันทบุรี ซึ่งมีอยู่ ๒ พันธุ์คือ พันธุ์หัวบาตร และพันธุ์ปากขวด นอกจากนี้ยังมีสวนสมุนไพรให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักถึงสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิด อีกด้วย เช่น โดไม่รู้ล้ม จำเริญ อบเชย จันท์ชะมด เป็นต้น มีที่พักจัดทำเป็นค่ายพักแรมไว้บริการให้กับเยาวชน นักเรียน และยังเป็นสถานที่ศึกษาธรรมชาติของชีวิตของปลาโลมา การเพาะเลี้ยงปลาโลมาอีกด้วย

การแสดงของปลาโลมามีให้ชมทุกวัน วันละ ๕ รอบ วันธรรมดามีรอบ ดังนี้

รอบที่ ๑ เวลา ๐๙.๐๐ น.

รอบที่ ๒ เวลา ๑๑.๐๐ น.

รอบที่ ๓ เวลา ๑๓.๐๐ น.

รอบที่ ๔ เวลา ๑๕.๐๐ น.

รอบที่ ๕ เวลา ๑๗.๐๐ น.

วันเสาร์ - อาทิตย์ เพิ่มรอบเวลา ๐๗.๐๐. น. และมีรอบเล่นน้ำกับโลมา

มีรอบ ๐๙.๔๕. น., ๑๑.๔๕ น., ๑๓.๔๕ น., และ ๑๕.๔๕ น. ราคา ๔๐๐ บาท

อัตราค่าเข้าชม ชาวไทย เด็ก ๕๐ บาท ผู้ใหญ่ ๙๐ บาท

ชาวต่างชาติ เด็ก และผู้ใหญ่ ๑๘๐ บาท

สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ - ๓๙๔๙ - ๙๒๒๒, ๐ - ๓๙๓๖ - ๓๒๓๘ - ๙ หรือ

www.oasiseeworld.net

ชักเย่อกีเรียนพระบาท

ประเพณีชักเย่อกีเรียนพระบาทเป็นประเพณีดั้งเดิมเป็นของหมู่บ้านตะปอนน้อย ต.ตะปอน อ.ขลุง ประเพณีชักพระบาท น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากประเพณีชักพระของทางภาคใต้ โดยพิจารณาจากลักษณะรูปแบบในการประกอบพิธีกรรม ซึ่งในประเพณี ชักพระนั้นจะมีการนำเชือกมาผูกเรือพระแล้วลากไปยังสถานที่ที่กำหนด ผู้ที่ทำการ ชักพระนั้นก็รวมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งไม่มีการจำกัด นอกจากนี้ จะมีผู้ตีกลองประโคมตลอดทาง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเร้ากำลังของผู้แข่งชักพระ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๒๕ :๔๙๓) ทั้งรูปแบบการประกอบพิธีกรรมตลอดจนชื่อที่ใช้เรียกพิธีกรรมนั้น มีความคล้ายคลึงกันกับประเพณีชักพระบาทของชาวตะปอน จังหวัดจันทบุรี

จากข้อสันนิษฐานข้างต้นจะเห็นว่า ประเพณีชักพระบาทของชาวตะปอน จังหวัดจันทบุรี นั้น ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมประเพณีมาจากประเพณีชักพระทางภาคใต้ หรือภาคใต้ อาจได้รับอิทธิพลไปจากจังหวัดจันทบุรี ที่กล่าวเช่นนี้เพราะเป็นการสันนิษฐาน จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่กล่าวถึงเส้นทางคมนาคมของจังหวัดจันทบุรี

ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับทะเล สามารถเดินทางได้ถึงจังหวัดทางภาคใต้ได้ไม่ยากนัก แต่ลักษณะของการประกอบพิธีกรรมที่แตกต่างกันน่าจะมาจากสภาพลักษณะภูมิประเทศจึงได้มีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของตนโดยสังเกตได้จากทางใต้นั้น มีลักษณะ ภูมิประเทศที่ติดกับทะเล ประชาชนประกอบอาชีพทำการประมง จึงใช้เรือเพื่อเป็นพาหนะในการเดินทาง การประกอบอาชีพ ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมที่สำคัญต่างๆ ส่วนจังหวัดจันทบุรีนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่มีได้ ติดกับทะเล ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตั้งแต่อดีต มีการนำเกวียน มาบรรทุกพืชผลทางเกษตรกรรมและเป็นพาหนะในการเดินทางจึงได้นำเกวียนนี้มาใช้ในการประกอบพิธีกรรมด้วย

มีการทำพระบาทจำลองด้วยผ้ากว้าง ๕ ศอก ยาว ๒๑ ศอก ประกอบไปด้วยรอยพระบาท ๔ รอย (รอยที่ ๑ เป็นรอยของ "พระกฤษณ์โธ" รอยที่ ๒ เล็กลงมาเป็นรอยของ "พระโคนาทม" รอยที่ ๓ เป็นรอยของ "พระกัศสปะ" และรอยที่ ๔ เป็นรอยเล็กที่สุดเป็นรอยของ "พระพุทธโคดม"(พระพุทธเจ้า) ทั้งนี้รอยพระบาท ๔ รอย ซ้อนกันอยู่บนผ้าผืนเดียว (ผ้านำมาจากวัดช้างไห้ จังหวัดปัตตานี) คนในสมัยก่อนเชื่อว่ารอย พระบาทนี้สามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆได้ ปีใดเกิดภัยธรรมชาติ ข้าวยากหมากแพงหรือมีโรคระบาดก็จะนำพระบาทนี้ใส่เกวียนประดับตกแต่งไปแห่แห่น มีการตีกลอง ช้อง โหม่ง ดั่งสนั่นไปทั้งหมู่บ้าน เมื่อชาวบ้านเห็นขบวนแห่ผ่านมาก็ยกมือสาธุด้วยความปิติยินดี นำพวงมาลัย ดอกไม้ ข้าวสารมาถวาย ภายหลังจากที่มีพิธีแห่ปัญหาที่ชาวบ้านประสบ ก็บรรเทาเบาบางลง ชาวบ้านเลื่อมใสศรัทธารอยพระพุทธรบาทกันมากจึงให้มีการ สืบทอดประเพณีติดต่อกันมากทุกปี ภายหลังเปลี่ยนจากการแห่เกวียนพระบาทมาเป็นการชักเย่อแทน โดยถือเอาวันสำคัญคือหลังวันสงกรานต์ประมาณ วันที่ ๑๕ เมษายน ของทุกปี แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ชาย - หญิง อยู่คนละข้าง นำเชือกผูกติดกับเกวียนขณะชัก ๒ ฝ่ายออกแรงดึงเชือก คนตีกลองที่อยู่บนเกวียนจะตีกลองรัวจนฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งชนะ ใครชนะก็ถือว่าลากพระบาทได้ ฝ่ายแพ้ก็จะขอแก้ลำเป็นที่สนุกสนานมาก หลังจาก วันสงกรานต์ชาวบ้านจะนำรอยพระบาทไปบำเพ็ญตามทางแยกเข้าหมู่บ้านต่าง ๆ แห่งละ ๑ - ๒ วัน นับตั้งแต่หมู่บ้านตะปอนน้อยไปจนถึงหมู่บ้านหนองเสม็ด เพื่อเป็นการฉลองพระบาทหลังสวดพุทธมนต์ ประชาชนจะนำเกวียนที่มีรอยพระบาทนั้นมาชักเย่อ รุ่งขึ้นเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์เป็นอันเสร็จพิธี วิถีชีวิตการทำนา

ความเชื่อของชาวตะปอนกับประเพณีชักพระบาท ผ้าพระบาทจำลองนั้นเป็นของชาวตำบล ตะปอนมาหลายร้อยปี หมู่บ้านไคนารอยพระพุทธรบาทไปทำบุญเพื่อบูชาหลังจากนั้นจึงขึ้นเกวียนที่ตกแต่งประดับ ประดาอย่างงดงาม แล้วทำการแห่ไปยังหมู่บ้านของตน โดยมีฆวนผืนผ้าพระบาทแล้วนำไปประดิษฐาน บนเกวียน ซึ่งประกอบด้วยกลองอีก ๑ ใบ จะไปทางไหนก็ช่วยกันลากจูงไปและตีกลองกันไปตลอดทาง หมู่บ้านใด จะนำไปทำบุญบูชาก็จะพากันไปทั้งหญิงและชายพร้อมทั้งลูกหลาน เพื่อช่วยกันลากจูงเกวียนพระพุทธรบาท ชาวบ้านเรียกว่าไปรับพระ ซึ่งจะทำให้เกิดความสนุกสนาน เพราะว่าผู้ที่มารับพระนั้น ต้องลากจูงเกวียนพระพุทธรบาทกลับไปยังหมู่บ้านของตน ความเชื่อในการจัดพิธีกรรมนั้นถือเป็นพื้นฐานหนึ่ง ที่ชาวตะปอนยึดให้เป็นแบบแผนและขนบธรรมเนียมให้ประชาชนถือปฏิบัติสืบจวบจนปัจจุบัน ชาวบ้านที่ร่วมพิธี ในพิธีกรรมนั้นต่างมีความศรัทธาในผืนผ้าพระพุทธรบาทว่าเมื่อทำการสักการบูชาแล้วจะเกิดความเป็นสิริมงคล แก่ตนและครอบครัว นอกเหนือจากความสนุกสนานจากการชักเย่อกวียนแล้วยังเกิดประโยชน์ในการส่งเสริมความสามัคคีจากการร่วมแรงร่วมใจกันของคนในหมู่บ้าน อันส่งผลให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันประกอบกิจกรรมอันเป็นประโยชน์แก่หมู่บ้านต่อไปด้วยความศรัทธาของชาวบ้านอันมีแก่ประเพณีชักพระบาทถือเป็นประเพณี ที่สำคัญยิ่งที่จะต้องปฏิบัติในงานประจำปีของชาวบ้านตำบลตะปอน เมื่อมีจิตใจอันศรัทธาแก่ ผ้าพระพุทธรบาทชาวบ้านจึงร่วมกันแข่งขันชักเย่อกวียนอันเป็นการละเล่นหนึ่ง ในประเพณี ชักพระบาทเหมือนเป็นการได้ออกกำลังกาย เป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้คนในหมู่บ้าน เห็นความสำคัญของการมีจิตศรัทธาร่วมกันแสดงถึง ความตั้งใจและความอด ทนซึ่งจะนำมาสู่ความสำเร็จ คือชัยชนะ แต่แฝงไปด้วยการรู้จักให้และเสียสละ ดังจะเห็นได้จากการให้ผ้าพระพุทธรบาทไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ต่อไป

วัดชากใหญ่

พุทธอุทยานวัดชากใหญ่ ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข ๓๑๔๙ แยกทางเข้า อำเภอแหลมสิงห์ จากถนนสุขุมวิทเข้าไปประมาณ ๕๐๐ เมตร มีประติมากรรมที่แสดงเรื่องราวในพุทธประวัติ และตอนแสดงธรรมโปรดบุคคลต่างๆ ซึ่งล้วนมีลักษณะที่สวยงาม และยังมีแผ่นป้ายอธิบายเรื่องราวต่างๆ ของประติมากรรมนั้นๆ ด้วย

วัดชากใหญ่ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยพระอาจารย์ มหาบัว ญาณสัมปันโน (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ พระธรรมวิสุทธิมงคล) คำว่า ชาก เป็นชื่อต้นไม้พื้นเมืองชนิดหนึ่งในขณะนั้น พระอาจารย์มหาบัวได้มาจำพรรษาที่วัดนี้โดยมีญาติโยมซื้อที่ดินถวายเป็นเนื้อที่ ๒๖ ไร่ ๒ งานเศษ (ปัจจุบันมีเนื้อที่ประมาณ ๔๕ ไร่) วัดนี้เป็นป่าใหญ่มีต้นไม้ขนาดพันธุ์และมีต้นยางพาราผสม ในเวลานั้นวัดนี้ใช้เป็นที่พักสงฆ์ที่เพียงกุฏิทำด้วยใบจากมุงหลังคาจากกันฝนจาก ซึ่งพระอาจารย์มหาบัวให้พระสงฆ์อยู่เพื่อปฏิบัติธรรมในเวลานั้นยังไม่มีถาวรวัตถุใดๆ เกิดขึ้น

ต่อมา ได้มีศรัทธาสร้างปางพระปาลิโลก์พอสร้างเสร็จผู้คนที่มาพบเห็นเกิดมีความศรัทธาได้ทยอยกันมาขอสร้างพระปางต่างๆ กันมากหลายเจ้าภาพจนกลายเป็นพุทธอุทยานมหาปทุมวิद्याณสัมันโน ผู้ที่ไปทัศนศึกษาวัดนี้จะได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของพระปางต่างๆ ปางหนึ่งๆ จะมีเนื้อเรื่องธรรมชี้ความเป็นมาของปางนั้นๆ หลายปาง หลายเรื่อง หลายรส จะปรากฏอยู่ที่พุทธอุทยานมหาปทุมวิद्याณสัมันโน ณ วัดชากใหญ่ ปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยพระปางต่างๆ มีมากมายหลายปางด้วยกัน โดยมีผู้มีจิตศรัทธาสร้างถวายไว้ จนเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

น้ำตกพลิว

อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอขลุง และอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยป่าที่สมบูรณ์เพื่อรักษาสูงสลับซับซ้อน เป็นแหล่ง ต้นน้ำลำธาร หลายสาย และมีเอกลักษณ์ ทางธรรมชาติ คือ น้ำตกพลิวที่สวยงาม มีน้ำไหลตลอดปี เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดจันทบุรีประมาณ ๑๔ กิโลเมตร ถนนลาดยางโดยตลอด ทำให้สะดวกสบายในการไปพักผ่อนหย่อนใจ อุทยานแห่งชาติ น้ำตกพลิวมีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๕.๕๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๘๔,๐๖๒.๕๐ ไร่

ประวัติความเป็นมา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๐๒ ให้กำหนดป่าเขาสระบาป จังหวัดจันทบุรี และป่าอื่น ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ รวมกัน ๑๔ ป่าสงวนแห่งชาติ ในขั้นแรกกรมป่าไม้ได้ กำหนดพื้นที่ที่ดินป่าน้ำตกพลิว - เขาสระบาป พ.ศ. ๒๕๐๒ และในปี ให้เป็นป่าสงวน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ ออกตามพระราชบัญญัติ กิ่งครองและสงวนป่าพุทธศักราช ๒๔๘๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ และในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ดำเนินการพัฒนาและ ปรับปรุงบริเวณน้ำตกพลิว จัดตั้งเป็น วนอุทยานน้ำตกพลิว อยู่ในความควบคุมดูแลของป่าไม้จังหวัดจันทบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพทั่วไปเป็นเทือกเขาสูง มียอดเขาสลับซับซ้อนสูงจากระดับน้ำทะเล มีที่ราบทั่วไปบริเวณไหล่เขา มียอดเขาสูงสุดชื่อ เขาหัวกรอก เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หลายสาย เช่นคลองพลิว คลองนารายณ์ คลองครอกนาง คลองมะกอก

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อากาศจะค่อนข้างร้อนระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม มีฝนตกชุกประมาณน้ำฝน เฉลี่ยปีละ ๓,๐๐๐ มม./ปี และระหว่างเดือน พฤศจิกายน -กุมภาพันธ์ อากาศจะเย็นสบายที่สุด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๖ องศาเซลเซียส

พันธุ์ไม้และสัตว์ป่า

สภาพป่าทั่วไปเป็นป่าดงดิบชื้นที่สมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ไม้กฤษณา สำรองคานอง หรือเคี่ยม กะบก ตะเคียน ประดู่ กระทอนป่า ไทร ตีนเป็ด ชิงชัน ตะแบก ขนุนป่า เป็นต้น สำหรับสัตว์ป่านั้นยังมีชุกชุม เนื่องจากมีแหล่งน้ำและแหล่งอาหารสมบูรณ์สัตว์ป่าทั่วไป ได้แก่ เสียงผา หมี เสือ เก้ง เม่น ลิง ค่าง ชะนี กระรอก กระจง ลิ่น พังพอน ฯลฯ

น้ำตกพลิวคำว่า "พลิว" กล่าวกันว่าเป็นภาษาขอม ซึ่งเป็นเจ้าของถิ่นแปลว่า ทราย หรือ หาดทราย เข้าใจกันว่าน้ำตกพลิว ก็คงจะได้ชื่อมาจากต้นไม้อชนิดหนึ่ง ซึ่งชอบขึ้นในที่ดินปนทราย เป็นไม้เถามีดอกเป็นช่อ มีผลเล็กขนาดลูกเกด สีเหลืองอมแดงขึ้นอยู่ทั่วไป ในแถบนี้ น้ำตกพลิวเป็นน้ำตกขนาดใหญ่และสวยงามมีน้ำตกตลอดปี ปรกติน้ำ จะใสมาก สามารถมองเห็นพื้นล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินและทรายในระดับลึกกว่า ๒ เมตร ภายในบริเวณน้ำตกและลำคลองมีปลาใหญ่น้อย หลายชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้ที่ไปพักผ่อนหย่อนใจจะตื่นตื่นเพลิดเพลิน ติดตาทริงใจกับฝูงปลา โดยเฉพาะ ปลาพองหิน เหล่านี้ น้ำตกพลิวเป็นแหล่งท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญ ของอุทยานฯ ซึ่งประชาชนชาวจังหวัดจันทบุรีและนักทัศนาจรจากจังหวัดอื่น ๆ รู้จักกันดี และไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด

สถูปพระนางเรือล่มและอลงกรณ์เจดีย์ อยู่ในบริเวณน้ำตกพลิว สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ (อลงกรณ์เจดีย์สร้าง พ.ศ. ๒๔๑๙ สถูปพระนางเรือล่มสร้าง พ.ศ. ๒๔๒๔) เพื่อเป็นที่ระลึก แก่สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี ภายในสถูปพระนางเรือล่ม บรรจุพระอังคารพระนางเจ้าฯ ด้วย เนื่องจาก พระองค์ท่านเคยเสด็จประพาสน้ำตกพลิว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ และทรงโสมมน์สืขึ้นชมความงามตามธรรมชาติของน้ำตกพลิวยิ่งนัก

น้ำตกคลองนารายณ์ อยู่ตำบลคลองนารายณ์ ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี ประมาณ ๖ กม. น้ำตกอยู่ห่างจากถนนใหญ่สายจันทบุรี - ตราด ประมาณ ๒ กิโลเมตร เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยว ที่ชอบการเดินป่าชมความงามของพฤษภษาชาติและน้ำตก

น้ำตกตรอกนอง อยู่ที่ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง การเดินทางใช้เส้นทาง แยกเข้า น้ำตกพลิ้วไปทางตราด ถึงสี่แยกเข้าอำเภอขลุง แล้วเลี้ยวซ้ายไปทางเข้าสู่ น้ำตก ตรอกนอง อีก ๒ กิโลเมตร ถึงบริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยาน ฯ แล้วเดินเท้าเข้าขึ้นไปไปอีก ประมาณ ๒ กิโลเมตร ก็จะถึงน้ำตกชั้นล่างสุด ซึ่งเรียกว่าน้ำตกไม้ชี้ ถัดไปเป็นน้ำตกกลาง และชั้นบนสุดเรียกว่า น้ำตรอกนอง มีความสวยงามตามธรรมชาติมาก มีน้ำไหลตลอดปี ในระหว่างเดินทางขึ้นน้ำตก ท่านจะเพลิดเพลินกับความสวยงาม ของลำธาร สภาพป่า ที่ร่มรื่น เขียวขจีตามธรรมชาติ และรู้สึกผ่อนคลาย

เที่ยวชมสวนผลไม้ตามฤดูกาล ตำบลพลี อำเภอลำลูกกา

ผลไม้ของชาวสวนจันทบุรีจะออกสู่ตลาด นับตั้งแต่เดือนเมษายนไปจนกระทั่งถึงเดือนมิถุนายน จะหาซื้อผลไม้ราคาถูกคุณภาพดีได้ตามแผงขายผลไม้ข้างถนน ทั้งในตัวจังหวัดจันทบุรีและถนนรอบนอกตัวจังหวัด ในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งเมืองจะหอมอบอวลไปด้วยกลิ่นผลไม้สุกอย่าง ทูเรียน เงาะ สะละ มังคุด น้อยหน่า ลองกอง แก้วมังกร ฯลฯ ตลาดผลไม้ที่ชาวสวนนำออกมาจำหน่ายในช่วงฤดูผลไม้ คือ

- ๑) ตลาดศาลาปากแซง อยู่ห่างจากตัวเมือง ๕ กิโลเมตร ไปตามเส้นทางอำเภอมะขาม - ไปงน้ำร้อน ตลาดเปิดตั้งแต่เวลา ๓ โมงเช้า จนถึง ๓ ทุ่ม
- ๒) ตลาดสามแยกปากแซง อยู่บริเวณสามแยกเส้นทางสุขุมวิทแยกไปอำเภอมะขามและอำเภอลำลูกกา
- ๓) ตลาดสี่แยกเขาไร่ยา ตั้งอยู่ห่างตัวเมืองประมาณ ๖ กิโลเมตรอยู่ริมถนนสุขุมวิท
- ๔) ตลาดเขาไร่ยา แยกเข้าไปตามถนนจันทบุรี - น้ำตกกระทิง ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร
- ๕) ตลาดกลางผลไม้กระทิง ไปตามถนนจันทบุรี - น้ำตกกระทิง ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร อยู่เยื้องกับโรงเรียนพลวงวิทยาคมข้างโรงพยาบาลศิษย์คุณ
- ๖) ตลาดสหกรณ์การเกษตรขลุง ตั้งอยู่ห่างจากตลาดสามแยกตะปอนน้อย ไปตามถนนสุขุมวิท (จันทบุรี-ตราด) ประมาณ ๘ กิโลเมตร บริเวณหน้าสำนักงานสหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง
- ๗) ตลาดเนินสูง อยู่ห่างตลาดเขาไร่ยาไปตามถนนสุขุมวิทประมาณ ๖ กิโลเมตร อยู่ในอำเภอน้ำใหม่ เป็นตลาดทุเรียนที่ใหญ่ที่สุด
- ๘) ตลาดห้อยสะทอน อยู่ริมถนนสุขุมวิท เขตเทศบาลตำบลหนองคล้า อำเภอน้ำใหม่

วัดมังกรบุปผาราม (วัดเล่งฮัวยี่)

ที่ตั้งวัด ถนนสุขุมวิท ตำบลพลี้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๓๐
โทร. ๐๓๙ - ๓๙๗๒๑๐

การเดินทาง : ถนนสุขุมวิท เส้นทางสายจันทบุรี - ชลบุรี ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี
ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

ประวัติความเป็นมา

วัดมังกรบุปผาราม มีชื่อเรียกในภาษาจีนว่า เล่งฮัวยี่ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีพื้นที่จำนวน ๘ ไร่เศษ เป็นวัดในพุทธศาสนา มหายานฝ่ายจีนนิกาย มีประวัติเกี่ยวข้องกับ พระอาจารย์จิ่นวังสสมาธิวัตร(สกเห็ง) ปฐมเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย เจ้าอาวาสวัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) กรุงเทพฯ และวัดจีนประชาสโมสร (เล่งฮกยี่) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในแผ่นดินสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ ๕ ท่านพระอาจารย์สกเห็ง เป็นชาวมณฑลกว๋างตุ้ง ประเทศจีน ท่านได้ยินกิตติศัพท์ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางความเจริญรุ่งเรือง พระพุทธศาสนาจึงเดินทางเข้ามาเพื่อนมัสการบูชาสถานในประเทศไทย เมื่อแรกที่ท่านเข้ามานั้นได้จำพรรษาอยู่ ณ วิหารพระกวนอิมข้างวัดกุศสมาคร ชาวจีนในพระนครเห็นความเคร่งครัดในศิลาจารวัตรก็พากันเลื่อมใส

จึงชวนกันเรียไรเงินบูรณะเป็นอารามฝ่ายจีนนิกายชื่อ วัดยงฮกยี่ ต่อมาได้รับพระราชทานนามวัดเป็นภาษาไทยว่า “วัดบำเพ็ญจีนพรต” จึงเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จีนจำพรรษาตั้งแต่นั้นมา เมื่อมีพระสงฆ์จีนมากขึ้น

ท่านพระอาจารย์สกเห็งเห็นว่า ควรจักขยับขยายวัดฝ่ายจีนนิกายให้กว้างออกไป ท่านได้เลือกชัยภูมิแห่งหนึ่งตรงบริเวณถนนเจริญกรุงเขตป้อมปราบฯ สร้างอารามใหญ่ขึ้น ทั้งนี้โดยพระบรมราชูปถัมภ์และการช่วยเหลือของพุทธบริษัทไทย - จีน ได้ชื่อทางภาษาจีนว่า “วัดเล่งเน่ยยี่” ต่อมาพระอาจารย์สกเห็งได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็น พระอาจารย์จีนวังสสมาธิวัตร เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานนามวัดเป็นภาษาไทยว่า วัดมังกรกมลาวาส

ต่อมาพระอาจารย์จีนวังสสมาธิวัตร (สกเห็ง) กับศิษย์ผู้หนึ่งชื่อ “พระกวยเล้ง” ได้ไปสร้างวัดเล่งฮกยี่ หรือ “วัดจีนประชาสโมสร” ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และท่านเตรียมจะสร้างวัดเล่งฮัวยี่ หรือวัดมังกรบุปผาราม ที่จังหวัดจันทบุรี อีกแห่งหนึ่ง โดยท่านได้จาริกมาจำพรรษาที่นี่ ตั้งแต่ราวปี พ.ศ. ๒๔๑๗

ซึ่งต่อมาพระอาจารย์จีนวังสสมาธิวัตร (สกเห็ง) ได้นำคณะพุทธศาสนิกชนชาวจีนเข้ารับเสด็จ และกราบทูลรายงานการก่อสร้างวัด เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินประพาสน้ำตกพลั่ว ปีวอก พ.ศ. ๒๔๒๗ (มีปรากฏในจดหมายเหตุพระราชกิจรายวันภาค ๒๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันออก)

แต่ต่อมาท่านพระอาจารย์สกเห็ง เกิดอาพาธถึงแก่มรณภาพเสียก่อนจึงเหลือแต่ มงคลนามสำนักแห่งนี้ ซึ่งท่านได้ตั้งชื่อภาษาจีนว่า เล่งฮั่วอี้ ศิษย์ของท่านคือ หลวงจิน คณาณัติจีนพรต (กวยลิ่ง) ได้ดำเนินการต่อ แต่ท่านพระอาจารย์กวยเล้ง ก็ได้มรณภาพ ลงเสียก่อน สำนักแห่งนี้ จึงไม่สำเร็จตามโครงการที่วางไว้

หลังจากนั้นเป็นเวลา ๘๐ ปีเศษ สำนักแห่งนี้ก็ร้างและมีหลักฐานเป็นที่ดินแปลง หนึ่งของธรณีสงฆ์ ตั้งอยู่บริเวณปากทางเข้าน้ำตกพลั่ว ด้วยเหตุที่การคมนาคมไม่สะดวก เหมือนปัจจุบัน และยังชุกชุมด้วยไข้ป่า ทางราชการสมัยนั้น จึงได้ยกธรณีสงฆ์แห่งนี้ ถวาย วัดเขตต์นาคูญญาราม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ในสังกัดอนันนิกายปกครองรักษา สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน เหลือแต่มงคลนามของวัด

จนประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้มีพระเจดชฎา ฉายาเย็นฮ้าง ศิษย์ของท่าน พระมหาคณาจารย์จันทธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ้) อดีตเจ้าคณะใหญ่จันทนิกาย บังเกิดกุศล เจตนาที่จะสืบสานงานก่อสร้าง สำนักวัดมิ่งกรบุปผาราม(เล่งฮ้วย) ให้สำเร็จตาม เจตนารมณ์ของบูรพาจารย์ โดยท่านได้ปฏิบัติธรรมหาความวิเวกเดินตามแนวทางของท่าน อาจารย์จันทนิกายในอดีต ณ บริเวณน้ำตกพลั่วอาศัยพุทธบารมีเป็นที่ตั้งด้วยความศรัทธา มั่นคงของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดโดยการนำของอุบาสก - อุบาสิกา ได้แก่

๑. อึ้งซุงฮ้อกอี
๒. จินล่งเส็งอี
๓. บ้วนแซอี
๔. นายสำรอง จิตตสงวน
๕. นายซ็อน ริผล

จึงได้รวบรวมปัจจัย ทั้งด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างและแรงงานเพื่อ พระพุทธศาสนาได้จัดหาที่ดินแปลงหนึ่ง เป็นสถานที่ก่อสร้างวัดที่พุทธศาสนิกชน ทั้งหลาย มีความยินดีได้ร่วมแรงร่วมใจปฏิสังขรณ์ก่อสร้างวัดมิ่งกรบุปผารามขึ้นใหม่

แต่ต่อมาพระเย็นฮ้าง มรณภาพลงด้วยไข้มาเลเรีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ พระมหาคณาจารย์จันทธรรมสมาธิวัตร(โพธิ์แจ้) เจ้าคณะใหญ่จันทนิกายในครั้งนั้น จึงได้มีบัญชามอบ ภารกิจให้ หลวงจันทมณัฒติจันท(เย็นบุญ) เจ้าอาวาสวัดทิพวารีวิหาร ได้ดูแลนำ พุทธศาสนิกชนร่วมสนับสนุนจนการก่อสร้างวัดได้สำเร็จลงศิลปะสถาปัตยกรรม วัดมิ่งกรบุปผาราม

สถาปัตยกรรมเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างพุทธศิลป์ไทย - จีน ศิลปะแบบ สถาปัตยกรรมจีนภาคใต้ถาวรวัตถุที่สำคัญ ๆ ของวัด

ด้านหน้าวัดมีซุ้มประตูวัด สร้างด้วยศิลปะจีน ลานหน้าวัดด้านนอกเป็นลานโล่ง มีสนามหญ้า มีหอแปดเหลี่ยมเคียงคู่กันสองหลังที่ตกแต่งด้วยกระเบื้องโมเสค และหินขัด เป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงาม

หอแปดเหลี่ยม หลังด้านซ้ายเป็นที่ประดิษฐานรูปหล่อหลวงจันทมณัฒติจันท (เย็นบุญ) อดีตปลัดขานจันทนิกาย เจ้าอาวาสวัดทิพวารีวิหาร และรักษาการเจ้าอาวาส วัดมิ่งกรบุปผาราม ท่านเป็นผู้ดูแลการก่อสร้างวัดได้สำเร็จลงมรณภาพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖

หลังด้านขวาเป็นศาลาที่ระลึก พล.อ.กฤษณ์ ศรีวีระ ซึ่งเป็นผู้ได้อุปถัมภ์ การก่อสร้างวัดมิ่งบุปผาราม

ด้านหน้าวัดเป็นวิหารท้าวจตุโลกบาล ด้านหน้าวิหารจาริกธารณี ภาษา สันสกฤต อักษรสีหธรรม ภายในประดิษฐานพระศรีอารยเมตไตรยโพธิสัตว์ (หมีเล็กผ่อสัก) พระโพธิสัตว์ผู้จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ด้านหลังเป็นพระสกนทโพธิสัตว์ (อยู่ท้อ ผ่อสัก) และท้าวจตุโลกบาลทั้งสี่ (สี่ไต่เที่ยงอ้วง)

อุโบสถ เป็นรูปทรงจีนหลังคาซ้อน ๓ ชั้น ภายในเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธ ปฐมาประธานสามพระองค์ เมื่อเราหันหน้าสู่ภายในอุโบสถ คือองค์กลาง พระศากยมุนี พุทธเจ้า (เช็กเกียหม่อนี่ฮุก) องค์ซ้ายพระอมิตาภพุทธเจ้า (ออมี่ท้อฮุก) องค์ขวา พระโกษัษยคุรุพุทธเจ้า (เอี้ยะซ้อฮุก) พร้อมด้วยพระสาวกเบื้องซ้ายและขวา คือ พระมหากัสสปเถระ (เกียเหี้ยะจุนเจี้ย) และพระอานนท์(ออหน่งท้อจุนเจี้ย) ด้านข้าง ประดิษฐานพระมัญชุศรีโพธิสัตว์ (บุงซู่ผ่อสัก) ผู้เลิศด้วยมหาปัญญาประทับบนหลัง สิงโต หมายถึง พระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ ทรงมีพระปัญญาคุณเลิศกว่าหมู่สรรพสัตว์ พระ สมันตภัทรโพธิสัตว์ (โผวเฮี้ยงผ่อสัก) ผู้เลิศด้วยมหาจริยาประทับบนหลังช้างเผือก หกขา อันหมายถึงบารมีหก ที่พระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ทั้งหลายบำเพ็ญ รูปเคารพ ทั้งหลายปิดทองคำเปลวเหลืองอร่ามประดิษฐานภายในซุ้มแบบจีน บนฐานชุกชี ภายใน มีลวดลายไม้แกะสลักปิดทองแบบศิลปะจีนอย่างสวยงาม พื้นภายในเป็นหินขัดยออดหลังคา อุโบสถเป็นเจดีย์ พื้นอุโบสถด้านนอกเป็นหินขัดลายเงิน

ด้านหลังอุโบสถเป็นวิหารสุขาวดีตรีอารยะ ภายในประดิษฐานพระปฐมมา พระอมิ ตาภพุทธเจ้า องค์ศาสดาแห่งสุขาวดีโลกธาตูปัจฉิมทิศ พร้อมด้วยพระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ (กวางซีอิมผ่อสัก) และพระมหาสถามปราปต์โพธิสัตว์ (ไตซีจีผ่อสัก) มหาสาวกของ พระองค์ แห่งสุขาวดีพุทธเกษตร จึงเรียกกันว่า พระตรีอารยะแห่งปัจฉิมทิศ(ไซฮึงซาเสี้ย) คือแดนสุขาวดีนั่นเอง ด้านข้างประดิษฐานรูปเหมือนพระอาจารย์จันทสังขมาธิวัตร (สกเห็ง มหาเถระ) ปฐมเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย ผู้สถาปนาวัดมิ่งกรบุปผาราม ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และรูปเหมือนพระอาจารย์เย็นฮ้วง ผู้พัฒนา วัดมิ่งกรบุปผารามในสมัยต่อมา

นอกจากนี้ ยังมีวิหารพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ (กวางซีอิมผ่อสัก) ปางสหสรหัตถ์สหสรเนตร (พระกวางอิมปางพันมือพันตา) วิหารพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ (ตั้งอ้วผ่อสัก) วิหารบรรพบุรุษเป็นที่สาธุชนตั้งปายบูชาวินิจฉัยผู้ล่วงลับ

และสถูปเจดีย์ทรงธิเบตที่บรรจุอัฐิบูรพาจารย์ด้านหลังวัด แวดล้อมด้วยหมู่กุฏิสงฆ์ โรงครัวโรงอาหาร ที่พักผู้ปฏิบัติธรรม เรียงรายอยู่โดยรอบอย่างเป็นระเบียบ ทางเดินภายในวัดส่วนใหญ่เป็นหินขัด

กิจกรรมประจำปี : งานสัปดาห์ปฏิบัติธรรมภาวนาพระนามพระอมิตาภะ พุทธเจ้า (ฮุกซิก) ซึ่งจะจัดขึ้นหลังตรุษจีน คือวันที่ ๒๑ (จันทรคติจีน) และงานทอดกฐิน

เวลาให้บริการ : ๐๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น.

ค่าบริการ : ไม่เสียค่าธรรมเนียมเข้าชม สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๔ (ระยอง-จันทบุรี) ๑๕๓/๔ ถ.สุขุมวิท ต.ตะพง
อ.เมืองระยอง จ.ระยอง ๒๑๐๐๐

ของฝาก ของดีเมืองจันทน์

สินค้าพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อของจันทบุรีที่เหมาะสมแก่การซื้อเป็นของขวัญของฝากมีมากมายหลายประเภท ได้แก่ หัตถกรรมเสื่อกหรือเสื่อจันทบูร หาซื้อได้จากร้านค้าในตัวเมือง และแหล่งผลิตที่บ้านบางสระเก้า อัญมณี แหล่งใหญ่อยู่ที่ถนนศรีจันทร์และตรอกกระจ่างในตัวเมือง ผลิตภัณฑ์อาหารทะเล จำพวกกุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง กะปิ น้ำปลา เครื่องเทศต่าง ๆ พริกไทย ใบชะมวง กว๊ายเตี่ยวเส้นจันทน์ หาซื้อได้ที่ตลาดสดและร้านค้าในตัวเมือง ผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด กระท้อน ลางสาด และระกำหวาน หาซื้อได้ทั่วไปมีมากในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน และสินค้าแปรรูป อีกหลากหลายให้เลือก อาทิ ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน สละลอยแก้ว ฯลฯ

อัญมณี

เป็นสินค้าเศรษฐกิจที่ขึ้นชื่อของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีเนื้อพลอยและเหลี่ยมคมที่งดงาม ผ่านการเจียรไนจากช่างฝีมือที่ชำนาญ สามารถเลือกซื้อได้ตามร้านจำหน่ายอัญมณี มีอยู่หลายร้าน และมีมากโดยเฉพาะถนนอัญมณีและร้านขายทองรูปพรรณ เครื่องประดับอัญมณีในตัวเมืองจันทบุรี

เสื่อจันทบูร

เสื่อจันทบูรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกกเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรี โดยมีการย้อมสี ทอ ตัด และเย็บเสื่อจันทบูร ให้มีรูปแบบต่าง ๆ เช่น กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี กระเป๋าเอกสาร กล่องใส่กระดาษชำระ และอื่นๆ ซึ่งมีสีสันสวยงามและมีรูปทรงทันสมัย สามารถหาซื้อได้ที่หมู่บ้านทอเสื่อเสม็ดงาม หมู่บ้านทอเสื่อบางสระเก้า หรือที่ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกทั่วไป

ผลไม้

ผลไม้ในฤดูกาล เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ระกำ สละ กระท้อน เป็นผลไม้เมืองร้อน มีมากที่สุด ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ของทุกปี ลำไยเป็นผลไม้ที่นิยมปลูกกันมาก ที่ อ.โป่งน้ำร้อน ซึ่งมีสภาพอากาศเหมือนภาคเหนือ สามารถให้ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี แต่จะมีมากในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม หากซื้อผลไม้ได้ตามฤดูกาลที่ตลาดผลไม้ริมถนน สุขุมวิท ตลาดผลไม้เนินสูง ตลาดผลไม้ปากแซง บริเวณสวนสาธารณะทุ่งนาเขย และตาม ตลาดสดทั่วไป

พริกไทย

เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดจันทบุรี มีทั้งพริกไทยขาวและพริกไทยดำ ปลูกมากในเขต มีจำหน่ายตามร้านขายของฝากทั่วไป

ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทุเรียน

ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน ท็อฟฟี่ทุเรียน เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป มีกลิ่นหอม รสชาติหวานกลมกล่อมตามรสชาติของทุเรียนแต่ละพันธุ์

ดื่มสมุนไพร

จังหวัดจันทบุรีมีเครื่องดื่มสมุนไพร ที่เป็นเอกลักษณ์ไม่ซ้ำกับผู้ใด อาทิเช่น น้ำสำรอง ผลิตจากลูกสำรองมีประโยชน์ ต่อร่างกายช่วยในระบบขับถ่าย น้ำมังคุด มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ ต่อร่างกาย

กล้วยเตี๋ยวเส้นจันท

เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองจันท ด้วยคุณสมบัติที่มีเนื้อเหนียว นุ่ม รสชาติดี เหมาะสำหรับซื้อหาไปเป็นของฝาก

ภาคผนวก

ร้านขายของฝากเมืองจันท

<u>ชื่อร้าน</u>	<u>ที่ตั้ง</u>	<u>โทร.</u>
จันทรโกชนา	ถ.เบญจมาชฎาทิศ อ.เมือง	๐๓๙ - ๓๒๑ ๓๓๙
ไทยรุ่งเรือง (เสื่อกก)	ตลาดน้ำพุ อ.เมือง	๐๓๙ - ๓๑๑ ๔๖๕
ปิงไข่เชียง (เสื่อกก)	หลังรร.เค พี แกรนด์ อ.เมือง	๐๓๙ - ๓๒๑ ๖๑๘
ต้นตำรับ	ถ.สุขุมวิท อ.เมือง	๐๓๙ - ๔๑๘ ๖๐๐
อาอ่า	ถ.สุขุมวิท อ.เมือง	๐๓๙ - ๔๕๓ ๑๙๑
จิราภรณ์ของฝาก	ถ.สุขุมวิท อ.เมือง	๐๘๑ - ๙๙๖๒๑๓๑
ตลาดน้ำพุ	อ.เมือง	
ป่าแกลบ	หมู่ ๘ อ.ท่าใหม่	๐๓๙ - ๓๕๖ ๙๔๕
แม่ละม่อม	ถ.สุขุมวิท ถ.ศรีนวดิตล์ อ.ท่าใหม่	๐๓๙ - ๔๓๓ ๑๗๙ ๐๓๙ - ๓๕๖ ๘๒๘
แม่ลำไย	ถ.ศรีนวดิตล์ อ.ท่าใหม่	๐๓๙ - ๔๓๑ ๑๕๑
บุญชัย ทุเรียนโปรดักส์	ถ.สัมปทาน อ.ท่าใหม่	๐๓๙ - ๔๓๑ ๒๖๒
แม่จูน	ถ.สุขุมวิท อ.ท่าใหม่	๐๓๙ - ๓๕๖ ๖๕๘
กุลพัฒน์	ถ.สุขุมวิท อ.ท่าใหม่	๐๓๙ -
กุลนารถ	ถ.สุขุมวิท อ.ขลุง	๐๓๙ -
บรรจงสโตร์	ถ.เทศบาลสาย 4 อ.ขลุง	๐๓๙ - ๔๔๑ ๓๐๗
กลุ่มทอเสื่อกก บางสระแก้ว	อ.แหลมสิงห์	๐๓๙ - ๔๕๐ ๕๘๕
สวนกล้วยไม้ นายายอามออร์คิด	อ.นายายอาม	๐๓๙ - ๓๗๑ ๐๕๘

สัญลักษณ์จังหวัดจันทบุรี

รูปกระต่ายอยู่ในดวงจันทร์ เปล่งแสงเป็นประกายแสงจันทร์ หมายถึง ความสวยงามเยือกเย็นละมุนละไม เปรียบได้กับความรื่นรมย์ และร่มเย็นเป็นสุขของภูมิภาค

รูปกระต่าย เป็นสัญลักษณ์ส่วนหนึ่งของดวงจันทร์ ซึ่งชาวไทยทั่วไปเชื่อว่า มีอยู่เช่นนั้นมาแต่ดึกดำบรรพ์ เช่นเดียวกับที่จันทบุรีเป็นเมืองโบราณมีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารมาตั้งแต่แรกสร้างกรุงศรีอยุธยา

คำขวัญจังหวัดจันทบุรี

น้ำตกสี่เหลี่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ
เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติที่จันทบุรี

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นไม้ประจำจังหวัดจันทบุรีได้แก่ ต้นสำโรง

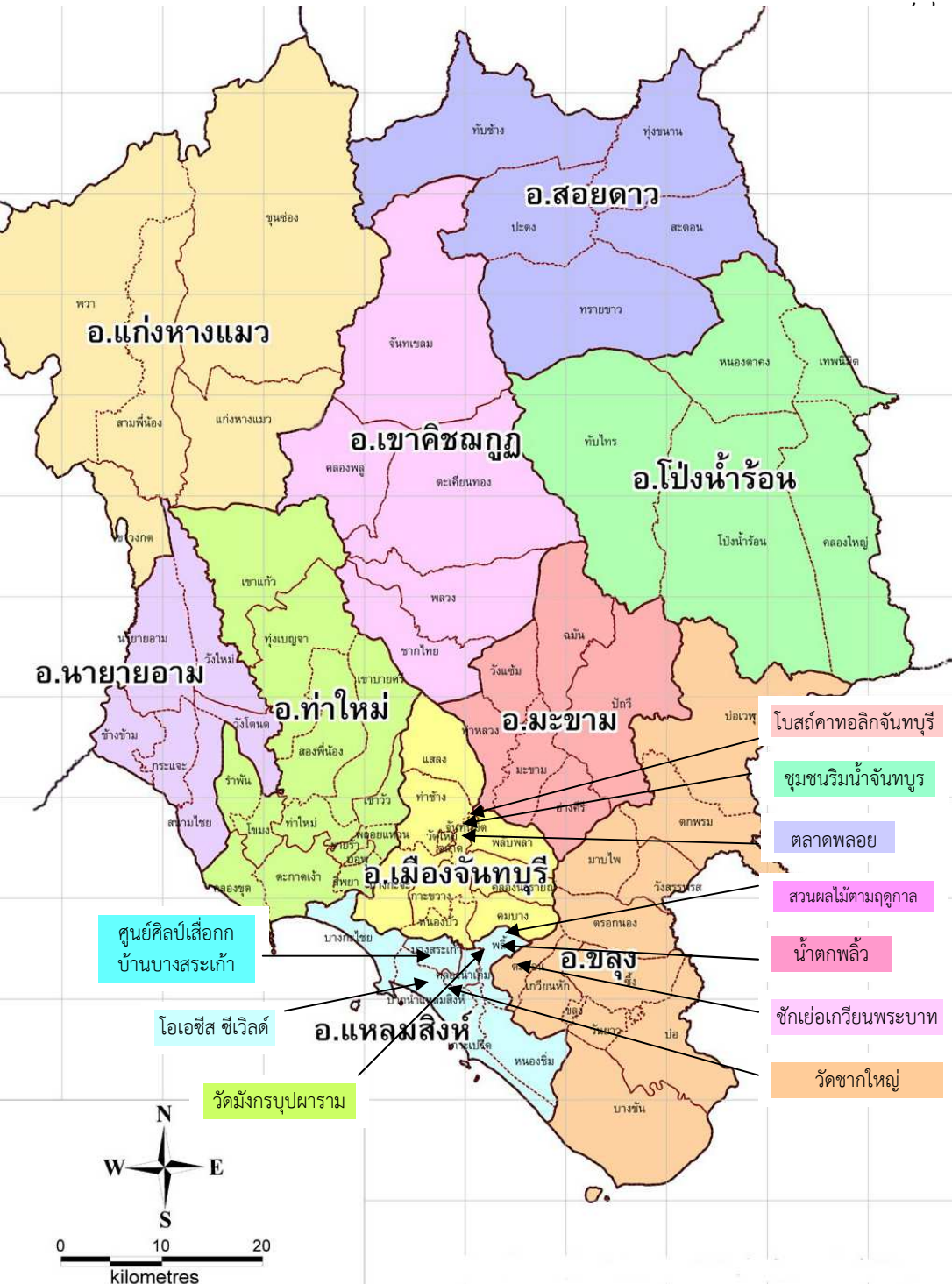

ความเป็นมา เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระราชทานชนิดพันธุ์ไม้ประจำจังหวัดทั้งหมด ๗๖ ชนิดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อนำไปปลูกเป็นสิริมงคลแก่จังหวัดนั้นๆ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ร่วมกันปลูกต้นไม้ ตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ และได้ทรงพระราชทานต้นสำโรงให้แก่จังหวัดจันทบุรี กรมป่าไม้จึงขึ้นทะเบียนให้เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดจันทบุรี (ที่มา : จากหนังสือเพลงบทกลอน คำขวัญป่าไม้ งานพัฒนาประชาสัมพันธ์ สำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่)

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกไม้ประจำจังหวัดได้แก่ กล้วยไม้เหลืองจันทบุรี

บรรณานุกรม

- “ริมน้ำจันทบุรี ย้อนวิถีจันทน์ สร้างสรรค์วิถีไทย.” เข้าถึงได้จาก
<http://www.chanthaboonriver.com>
- “โบสถ์คาทอลิกจันทบุรี หรือ อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล.”
 เข้าถึงได้จาก <http://thai.tourismthailand.org/what-to-see-do/sights-attractions/info-page/cat/22/attraction/1086/>
- “ตะลุมถนอัญมณี ตลาดค้าพลอยเมืองจันทบุรี.” เข้าถึงได้จาก
http://biggeress.thaiza.com_comment.php?blog_id=91144
- “กวยเตี๋ยมัดปู.” เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp8/chu/chu501a.html>
- “ศูนย์ศิลปเล็อกกบ้านบางสระแก้ว.” เข้าถึงได้จาก <http://cd.m-culture.go.th/chan/index.php?c=showitem&item=285>
- “การปลูกต้นกก.” เข้าถึงได้จาก www.pang.go.th/doc_news/docnews62.doc
- “โอเอซิส ซีวิลิต์.” เข้าถึงได้จาก www.oknation.net/blog/print.php?id=283745
- “ประเพณีชักเย่อเกวียนพระบาท.” เข้าถึงได้จาก http://www.mapculture.org/mambo/index.php?option=com_content&task=view&id=782&Itemid=62
- “ชาวตะปอน จัดงานประเพณีชักพระบาท สืบสานประเพณีพื้นบ้าน.”
 เข้าถึงได้จาก www.oknation.net/blog/print.php?id=245241